

Μικρασία. Το τραγούδι του αποχωρισμού – Θοδωρής Παπαθεοδώρου

Μετά από καιρό, έχουμε στα χέρια μας ένα αυτοτελές μυθιστόρημα από τον αγαπημένο συγγραφέα κύριο **Παπαθεοδώρου**. Το νέο του βιβλίο με τον τίτλο **“Μικρασία. Το τραγούδι του αποχωρισμού”** διαδραματίζεται όπως εμφανώς δηλώνει ο τίτλος του στη Μικρά Ασία, στα χρόνια που προηγούνται της καταστροφής της Σμύρνης.

Η Άννα, η πρωταγωνίστρια, ζει με την οικογένειά της μια ήρεμη ζωή στη Φώκεια, μέχρι τη στιγμή που οι Νεότουρκοι αποφασίζουν να αλλάξουν τις παγιωμένες καταστάσεις αιώνων και να εκτουρκίσουν τον πληθυσμό, οπότε προχωρούν σε διωγμό των κατοίκων που δεν είναι Τούρκοι και Μουσουλμάνοι. Η Φώκεια είναι μια από τις πόλεις με μεγάλο ποσοστό χριστιανικού πληθυσμού, οπότε η επίθεση των Τούρκων είναι ιδιαίτερα άγρια και έντονη, δεν σταματούν μέχρι να καταστρέψουν όλη την πόλη. Η Άννα σώζεται, χάνει ωστόσο σχεδόν όλη την οικογένειά της και το σπίτι της, και από τότε αρχίζει ο αγώνας της για να καταφέρει να επιβιώσει σε αυτή την εξαιρετικά δύσκολη και ταραγμένη περίοδο.

Την ακολουθούμε στη Σμύρνη, όπου ζούμε μαζί της σε «σπίτια», παίρνοντας μια ιδέα για τη ζωή των ανθρώπων του υποκόσμου, αλλά νιώθουμε και λίγη από τη λάμψη της εποχής με την πολυτελή κοινωνική και κοσμική ζωή, τα όμορφα τραγούδια και τις διασκεδάσεις.

Μεταφερόμαστε για λίγο στη μαγευτική Καππαδοκία και στο Αϊδινί και βιώνουμε την επικίνδυνη καθημερινότητα με τις πανταχού παρούσες διώξεις των Χριστιανών. Μέσα από τα μάτια της μαθαίνουμε για τη δράση των Ελλήνων της οθωμανικής αυτοκρατορίας που επιθυμούσαν την ένωση με την Ελλάδα, αλλά ταυτόχρονα και τον τρόπο που οι κάτοικοι της περιοχής αντιστέκονταν στην τουρκική κυριαρχία.

Σαν ροδοχάραξε η αυγή, θρήκε την πολιτεία καπλαντισμένη στα γαλανόλευκα. Απ' την πούντα ίσαμε τον Αϊ-Βούκλα κι απ' την προκουμαία μέχρι τις γραμμές των τρένων, σε μπαλκόνια, σε παραθύρια, σε κάγκελα, σε φανοστάτες, σε κλαριά, ακόμη και σε σύρματα της μπουγάδας, παντού κρεμασμένες ελληνικές σημαίες. Πού στο καλό βρέθηκαν τόσες σημαίες; Παρεκτός απ' αυτές που είχε φυλαγμένες το κάθε σπίτι, κι άλλες έραψαν, όλη νύχτα οι γυναίκες στις μηχανές και στο βελόνι, όσες είχαν σταθεί τυχερές κι είχαν προλάβει στα μαγαζιά χασέδες, μέσα σε τρεις τέσσερις ώρες όλα τα άσπρα και τα γαλάζια τόπια είχαν σωθεί.

Το βιβλίο **Μικρασία, το τραγούδι του αποχωρισμού** δεν είναι ιστορικό μυθιστόρημα, ωστόσο το ιστορικό πλαίσιο αποδίδεται επαρκώς και οι αναφορές σε γεγονότα είναι όσες χρειάζεται για να καταλάβουμε τι συμβαίνει στην πολιτική και τη στρατιωτική σκηνή. Όλη η ένταση δίνεται στην πλοκή και η περιγραφή των σκέψεων και των συναισθημάτων της Άννας είναι εξαιρετική. Παρακολουθούμε τη ζωή μιας νέας γυναίκας που μεγάλωσε σε δύσκολη εποχή, πήρε αποφάσεις που της κόστισαν πολύ, αγάπησε και αγαπήθηκε, πόνεσε για τις απώλειες αγαπημένων προσώπων. Χρειάστηκε να αρχίσει ξανά και ξανά από το μηδέν, κατάφερε όμως να επιβιώσει, δεν παραιτήθηκε, πάλεψε και αγωνίστηκε.

Έριξε για λίγο το βλέμμα της στου πελάγου τη γαλάζια απλωσιά για να το αναζωογονήσει, προτελευταία μέρα του Μαγιού ήταν, ο ουρανός καθρεφτιζόταν κι ο ήλιος στραφτάλιζε στα νερά, μα φύσαγε ελαφρύς μαϊστρος, ίσως το απομεσήμερο χαλούσε η καλοκαιριά, συχνά ο δυτικός άνεμος κουβαλούσε βροχάρικα σύννεφα κι ανοιξιάτικα δρολάπια στις ράχες του. Προσώρας το κύμα έσκαγε απαλά στην ακροθαλασσιά τους αφήνοντας

απλωμένα μπαμπάκια στο διάβα του, νερό που μούσκει τα μικρά βότσαλα και τ' άφηνε γυαλισμένα και σιλθωμένα.

Η γραφή είναι όπως πάντα μαγευτική, ο χαρακτηριστικός τρόπος που χρησιμοποιεί ο συγγραφέας για τη σύνταξη των προτάσεων (που προσωπικά αγαπώ πολύ) καθώς και η άψογη χρήση της ελληνικής γλώσσας είναι, φυσικά, παρόντα και σε αυτό το βιβλίο και για άλλη μια φορά μεταφέρθηκα σε παλιότερες εποχές. Βρήκα επίσης πολύ ωραία και άψογα εκτελεσμένη ιδέα τη χρήση της πρωτοπρόσωπης γραφής όποτε την αφήγηση αναλάμβανε η ίδια η Άννα, θεωρώ ότι έδωσε μεγάλη ένταση στην ιστορία σε κάθε σημείο που χρησιμοποιήθηκε.

Γενικά, πρόκειται για ένα εξαιρετικό βιβλίο, ένα πολύ καλογραμμένο και προσεγμένο μυθιστόρημα που αποδίδει πλήρως την εποχή στην οποία αναφέρεται, αλλά και ταυτόχρονα μας γνωρίζει μια πρωταγωνίστρια που προσωπικά αγάπησα πολύ.

Περίληψη: *Αχ αμάν αμάν, σεκερίμ αμάν...*

Αυτό το παθιαίρικο, ερωτικό τραγούδι έρχεται στα χείλη μου καθώς η λεπίδα χαρακώνει το λαρύγγι μου. Το μαυριδερό, λιγδιασμένο χέρι του τσέτη που την κρατάει φέρνει τις τουρκικές λέξεις στον νου μου. Παντού γύρω μου νιώθω τον αχό της λυσσασμένης Τουρκιάς κι ακούω βλαστήμιες για τους γκιαούρηδες.

Βάι βάι, ζαβαλίμ βάι...

Το ερωτικό τραγούδι γίνεται σπαρακτικό μοιρολόι καθώς η τραχιά, σερνική φωνή πίσω μου με προστάζει να κάνω την προσευχή μου. Καταπώς λένε, η ζωή μου όλη διαβαίνει μπρος απ' τα σφαλισμένα βλέφαρά μου.

Το σπίτι μας στη Φώκαια, η σφαγή κι ο καταδιωγμός, το φραγκομονάστηρο και το σκλαβοπάζαρο, το καφέ σαντάν και το μπορντέλο της κιορ Ταρούς, το καφέ αμάν κι ο Νεντίμ πασάς, η σκλαβιά κι η λευτεριά, η Σμύρνη, η Κόνια, η Καππαδοκία, το Αϊβαλί, το Αϊδίνι. Κι ο Γιάννος μου που με κοιτά κατάβαθα, με μάτια βουρκωμένα.

Εγώ όμως δε βουρκώνω τώρα, δεν προσεύχομαι, δεν ικετεύω. Στέκω απλώς και καρτεράω, καθώς το μαχαίρι του ματώνει το πετσί μου. Από φοβέρες έχω χορτάσει πια, λίγα τα χρόνια μου, αμά πολλές φορές ανταμώθηκα καρσί καρσί με τον χάρο.

Εγώ, η Αννιώ, η Αννέτ, η Αϊνούρ, η Άννα Παπάζογλου.